

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगांव
प्राचीन भारतीय भाषा (संस्कृत-पाली-अर्धमागधी) अभ्यासमंडळ
द्वितीय वर्ष कला

विषय :- पालीभाषा जी-२ (सामान्यस्तर)
जून २००८ पासून लागू (८०+२० पॅटर्न)
वाङ्मय प्रकार अभ्यास-त्रिपिटकसाहित्य

पाठ्यपुस्तकांचे नाव -

- १) महावग्ग - संपादक श्री सत्यनारायण गोयंका, प्रकाशक, धम्मगिरी विश्वविपश्यना केंद्र इगतपुरी नाशिक
- २) खुद्दकनिकाय -संपादक श्री सत्यनारायण गोयंका, प्रकाशक, धम्मगिरी विश्वविपश्यना केंद्र इगतपुरी नाशिक
- ३) बौद्ध तत्त्वज्ञान व व्याकरण

घटक विश्लेषण -

- अ. महावग्ग बोधि-कथा, धम्मचक्कपवत्तनसुत्त, यस पब्बज्जा,
सारिपुत्त मोग्गल्लान पब्बज्जा, राहुल पब्बज्जा
- ब. खुद्दकनिकाय धम्मपद- यमकवग्ग, अप्पमादवग्ग, चित्तवग्ग जरावग्ग,
थेरगाथा- आनन्दथेरगाथा
थेरीगाथा- पटाचाराथेरी गाथा, किसागोतमीथेरीगाथा
- क. बौद्ध तत्त्वज्ञान बोधिसत्त, पच्चेकबुद्ध, सम्मासम्बुद्ध, सील, समाधि, पज्जा,
ब्रम्हविहार, चत्तारि अरियसच्चानि, अरियो अट्टुण्डिको मग्गो,
तिलक्खण, कम्मवाद
- ड. व्याकरण नाम, सर्वनाम, विशेषण, क्रियापद

इ. पाली त्रिपिटक साहित्याची थोडक्यात माहिती लिहा.

संदर्भ ग्रंथ :

Bhikku Nanamoli; Visuddhimagga; The Corporate Body of the Budha Educational Foundation
Taipai, Taiwan 1997 Fausboll V.; The Dhammapada; Motilal Banarasidas, Delhi 1965
Rhys Davidas T.W. & Oldenberg, H.; Vinaya Texts (In 3 Vols.) Motilal Banarasidas, Delhi 1965
Hajara, K.L.; Pali Language and Literature Vols. I & II; D.K. Print World (P.Ltd.) New Delhi 1994

काश्यप, भिक्खु जगदीश ; महावग्गपाली (विनयपिटके), नवनालंदा महाविहार, नालंदा (विहार) १९६०
काश्यप, भिक्खु जगदीश ; खुद्दकनिकायपाली (सुत्तपिटके), नवनालंदा महाविहार, नालंदा (विहार) १९६०
काश्यप, भिक्खु जगदीश ; पाली महाव्याकरण; मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी १९४०
उपाध्याय, भरतसिंह; पाली साहित्य का इतिहास; हिन्दी साहित्य सम्मेलन, प्रयाग (इलाहाबाद) १९९४
जैन, भागचंद्र ; बौद्ध संस्कृति का इतिहास ; आलोक प्रकाशन, नागपूर १९७०
बोदेले, मालती ; बौद्ध साहित्य आणि बौद्ध साहित्यकार; अनोमा प्रकाशन, नागपूर १९९१

द्वितीय वर्ष कला
विषय :- पालिभाषा -जी-२ (सामान्यस्तर)
जुन २००८ पासून लागू (८०+२० पॅटर्न)
वाडःमय प्रकार अभ्यास-त्रिपिटक साहित्य
महावग्ग व खुद्दकनिकाय

वेळ ३ तास	गुण ८०
प्रश्न १. खालील उता-याचे इंग्रजी किंवा मराठी मध्ये भाषांतर करा अ.पाठ्यक्रमावर आधारित २/३ ब.पाठ्यक्रमावर आधारित २/३	१२
प्रश्न २. संदर्भासह स्पष्टीकरण करा. अ. पाठ्यक्रमावर आधारित २/३ ब. पाठ्यक्रमावर आधारित २/३	०८
प्रश्न ३. दिर्घोत्तरी प्रश्न अ.पाठ्यक्रमावर आधारित २/३ ब. पाठ्यक्रमावर आधारित २/३	२०
प्रश्न ४. वस्तुनिष्ठ प्रश्न अ.एका वाक्यात उत्तरे लिहा ५/८ ब. रिकाम्या जागा भरा ५/८	१०
प्रश्न ५. टिपा लिहा. अ. पालि त्रिपिटक साहित्य ३/४ ब. बौद्ध तत्त्वज्ञान २/३	२५
प्रश्न ६. व्याकरण	०५
अंतर्गत निरंतर मूल्यमापन	२०

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगांव
प्राचीन भारतीय भाषा (संस्कृत-पाली-अर्धमागधी) अभ्यासमंडळ
विषय :-पालि (PALI - I)
M.A. (Part - I) (Subordinate)
वाङ्मय प्रकार अभ्यास-त्रिपिटकसाहित्य
पालि अभ्यासक्रम जून २००८ पासून लागू
(८०+२०,पॅटर्न)

पाठ्यपुस्तकांचे नाव -

- १) सुत्तपिटक - संपादक श्री सत्यनारायण गोयंका, प्रकाशक, धम्मगिरी विश्वविपश्यना केंद्र इगतपुरी नाशिक
- २) विनयपिटक -संपादक श्री सत्यनारायण गोयंका, प्रकाशक, धम्मगिरी विश्वविपश्यना केंद्र इगतपुरी नाशिक
- ३)अभिधम्मपिटक - संपादक श्री सत्यनारायण गोयंका, प्रकाशक धम्मगिरी विश्वविपश्यना केंद्र इगतपुरी नाशिक
- ४) पालि भाषा व्याकरण

घटक विश्लेषण -

- अ. सुत्तपिटक दीघनिकाय - ब्रम्हजालसुत्त
मज्झिमनिकाय - सब्बासवसुत्त
- ब. विनयपिटक चुलवग्ग -पञ्चसतिकक्खन्धक, सत्तसतिकक्खन्धक
- क. अभिधम्मपिटक धम्मसङ्गणी -चित्त-कामाचरचित्त, रुपावचरचित्त,
अरुपावचरचित्त, लोकुत्तरचित्त
- ड. पाली - उत्पत्ती व उगमस्थान, मध्यभारतीय आर्य-भाषा-परिवारामध्ये पालीचे स्थान
- इ. व्याकरण - कारक, इत्थिपच्चय

संदर्भ ग्रंथ

Walshe, Maurice; Digh-Nikaya; Wisdom publications, Bostan 1987
Bhikkhu Nanamoli ; Majjhim-Nikaya; Buddhist Publication Society, Kandy, Sri-Lanka 1960
Bhikkhu Nanamoli ; Visuddhimagga; The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation, Taipei.
Taiwan 1997 Fausboll V.; The Dhammapada; Motilal Banarasi Das, Delhi 1965
Rhys Davids T.W. & Oldenberg, H.; Vinaya Texts (In 3 Vols.); Motilal Banarasi Das, Delhi 1965
Hajara, K.L.; Patil Language and Literature Vols. I & II; D.K. Print World (P.Ltd.), New Delhi 1994

सांकृत्यायन, राहुल; दीघनिकायपाली(सुत्तपिटके); नवनालंदा महाविहार नालंदा (बिहार) १९६०
काश्यप, भिक्खु जगदीश मज्झिमनिकायपाली (सुत्तपिटके) नवनालंदा महाविहार, नालंदा (बिहार) १९६०
काश्यप, भिक्खु जगदीश चुल्लवग्गपाली (विनयपिटके) नवनालंदा महाविहार, नालंदा (बिहार) १९६०
काश्यप, भिक्खु जगदीश धम्मसङ्गणी (अभिधम्मपिटके) नवनालंदा महाविहार, नालंदा (बिहार) १९६०
काश्यप, भिक्खु जगदीश पाली महाव्याकरण मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी १९४०
उपाध्याय भरतसिंह पाली साहित्य का इतिहास हिन्दी साहित्य सम्मेलन प्रयाग (इलाहबाद) १९९४
पांडे, गोविन्दचन्द्र बौद्ध धर्म के विकास का इतिहास उत्तर प्रदेश हिन्दी संस्थान, लखनौ १९९०
जैन, भागचंद्र बौद्ध संस्कृति का इतिहास आलोक प्रकाशन नागपूर १९७०
बोदेले, मालती, साहित्य आणि बौद्ध साहित्यकार, अनोमा प्रकाशन, नागपूर १९९१

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगांव

प्राचीन भारतीय भाषा (संस्कृत-पाली-अर्धमागधी) अभ्यासमंडळ

विषय :- पालि (दुय्यमस्तर) PALI - I

प्रथम वर्ष.एम.ए. भाग-१ ला

वाङ्मय प्रकार अभ्यास -त्रिपिटक साहित्य

सुत्त, विनय व अभिधम्मपिटक

पालि अभ्यासक्रम जून २००८ पासून लागू

(८०+२०,पॅटर्न)

प्रश्न पत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

वेळ ३ तास	गुण ८०
प्रश्न १. खालील उता-याचे इंग्रजी किंवा मराठी मध्ये भाषांतर करा अ.पाठ्यक्रमावर आधारीत २/३ ब. पाठ्यक्रमावर आधारीत २/३	२०
प्रश्न २. संदर्भासह स्पष्टीकरण करा. अ.पाठ्यक्रमावर आधारीत २/३ ब. पाठ्यक्रमावर आधारीत २/३	१०
प्रश्न ३. दिर्घोत्तरी प्रश्न अ.पाठ्यक्रमावर आधारीत २/३ ब. पाठ्यक्रमावर आधारीत २/३	२०
प्रश्न ४. वस्तुनिष्ठ प्रश्न अ.एका वाक्यात उत्तरे लिहा ५/८ ब.रिकाय्या जागा भरा ५/८	१०
प्रश्न ५. टिपा लिहा. अ.पालि त्रिपिटक साहित्य ३/४ ब. पालि उत्पत्ती व उगमस्थान २/३ क. व्याकरण १/२	२०
अंतर्गत निरंतर मूल्यमापन	२०

समकक्ष अभ्यासक्रम		
वर्ग	जुना अभ्यासक्रम	नवीन अभ्यासक्रम
S.Y.B.A	पालि कुसुमांजली - पाठ ९ ते १४ व १८ ते २३	महावग्ग, खुद्दिकाय, बौद्ध तत्त्वज्ञान व व्याकरण
M.A - I	मिलींद पण्ह, प्रकरण १ ते ३ चौथ्याचे ३ भाग	सुत्तपिटक, विनयपिटक अभिधम्मपिटक पालि व्याकरण